

tečného, osobního a místního přídatku k příbytečnému částky čtvrtletní. Odejde-li zaměstnanec na odpočinek a přestane konati službu v době, za kterou již obdržel předem vyplacenou kvotu stálých požitků, měl by podle všeobecných právních zásad vrátiti z ní část připadající na dobu, v níž již nekonal služby. Služební řád ustanovuje v §u 133 (118) ohledně pensistů stejně jako v §u 140 (127) ohledně zaměstnanců, jichž služební poměr vůbec pominul, že se vrácení těchto přeplatků nemá požadovati. Na jiné přeplatky se tato ustanovení nevztahují, o těch platí všeobecné pravidlo §u 65 písm. b) sl. ř., že ze splatných kvot stálých požitků smí býti sráženy pohledávky ze služebního poměru, jmenovitě náhrady podle §u 33 sl. ř. Podle §u 33 sl. ř. mohou náhrady tam zmíněné býti vymáhány i z požitků odpočivných, arci jenom potud, pokud podléhají exekuci, že by však byly předpisy o obmezení exekuce na výslužné porušeny srážkami z odpočivných požitků žalobcových, nebylo tvrzeno. Názor nižších soudů, že dráha nebyla oprávněna přeplatek 3.070 Kč srážeti z pensijních požitků žalobcových, jest tedy mylný.

Čís. 6543.

Pozemková reforma.

Čl. 297 mírové smlouvy Versaillské nelze použití na pozemkovou reformu. Ani cizinci nepřisluší za zabraný majetek úplná náhrada, nýbrž pouze náhrada vyměřená podle předpisů náhradového zákona. Na tom nebylo ničeho změněno předpisem §u 35 náhr. zák. Požadavkem vyšší sociální spravedlnosti v pozemkové reformě jest odůvodněna výjimka z předpisu §u 365 obč. zák. o poskytnutí plné náhrady.

Rozdíl mezi mezinárodním právem a mezinárodním soukromým právem. V řízení o stanovení přejímací ceny za zabraný majetek nelze přihlédnouti k zásadám, užívaným mezinárodním rozhodčím soudem.

Nařízení ze dne 21. ledna 1921, čís. 53 sb. z. a n., má platnost zákona a lze je soudům přezkoumávati jen potud, zda neporušilo zásadu prvního odstavce §u 41 náhr. zák.

V řízení o stanovení přejímací ceny za zabraný majetek nelze použití ustanovení civilního soudního řádu (reálního odhadního řádu) o znalcích.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1926, R I 1008/26.)

Stížnosti vlastníka zabraného majetku, příslušníka říšskoněmeckého, do rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o stanovení přejímací ceny nebylo vyhověno žádným ze soudů tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Co se týče otázky, zda stěžovateli jako cizozemci přísluší plná náhrada za převzaté zabrané nemovitosti (§ 365 obč. zák.), či jen náhrada vyměřená podle předpisů náhradového zákona, tedy podle cen let 1913 až 1915 (§ 41 náhr. zák.) a zdali požadavek plné náhrady odůvodniti lze

předpisy mírové smlouvy Versaillské, zejména jejím článkem 297, odkazuje se na zdejší rozhodnutí ze dne 28. dubna 1925, R I 354/25 stěžovateli doručené a pod č. 4977 sb. n. s. uveřejněné, v němž i na všechny náměty nynější stížnosti obsažena jest jasná a úplná odpověď. Právě-li stížnost, že právě § 35 náhr. zák. měl za účel přizpůsobiti zákon smlouvě Versaillské, jest to sice pravda, ale ne v tom smyslu, v jakém to stížnost míní, že by totiž tím mělo býti odkázáno na ty domnělé předpisy smlouvy Versaillské, které prý cizozemcům přislubují *n á h r a d u s l u š n o u* (*p l n o u*), tedy prý na čl. 297 smlouvy, nýbrž naopak a pouze a jedině v tom smyslu, že, kdežto dle §u 9 záb. zák. měl býti převzat majetek příslušníků nepřátelských států (a tedy i stěžovatele) úplně *b e z n á h r a d y*, § 35 bere zřetel na smlouvu Versaillskou a přizpůsobuje se jí potud, že i příslušníci nepřátelských států obdrží přes opačný předpis §u 9 záb. zák. *n á h r a d u* v tom případě, že mírové smlouvy převzetí bez náhrady nebudou dopouštěti a tedy § 9 záb. zák. a stanovenému tam převzetí bez náhrady odporovati budou, ve kteréž příčině přichází ve zřetel ze smlouvy Versaillské toliko ustanovení čl. 256 a pro otázku, o niž jde, tedy důsledky, jež by se pro ni z něho logicky dovoditi daly, jež však vyšetřovati netřeba, protože se o převzetí bez náhrady nejedná. Tedy z toho, že § 35 náhr. zák. odvolává se na mírové smlouvy, nelze naprosto ničeho dovozovati co do *v ý š e* náhrady, o niž jedině jde. Jestliže stížnost, by čelila názoru cit. zdejšího rozhodnutí, že čl. 297 Vers. sml. na pozemkovou reformu použití nelze, poněvadž pořádá pouze poměry válečné a z válečného nepřátelství vyvěrající, kdežto pozemková reforma patří do oboru vnitřního mírového zákonodárství, dále praví, že pozemková reforma jest »skrytou likvidací, namířenou ve skutečnosti proti bývalým nepřátelům ententy a menšinám jazyka bývalých těchto nepřátel«, není to právnickým důvodem, nýbrž naprosto nepřístojnou a křivou insinuací, usvědčenou z nepravdy obsahem zákonodárství o pozemkové reformě, jež nečiní rozdíl mezi příslušníky jazyka státního a příslušníky jazyků menšinových, nýbrž stejnou měrou postihuje všechny podle míry jich velkého majetku pozemkového, a dlužno proto tuto insinuaci kvalifikující se jako invektiva na stát a jeho zákonodárství prostě jako nenáležitý a s vážným a věcným způsobem hájení práv a slušným způsobem psaní se nesrovnávající počin imputující zákonodárným činitelům (sněmovnám a hlavě státu) macchiavellistické triky, rozhodně odmítnouti. Míní-li stížnost, že § 9 záb. zák. spadá jako opatření válečné právě pod ustanovení čl. 297 Vers. sml., lze přiznati, že tomu tak jest, ale opět dlužno s důrazem vytknouti, co stěžovatel stále přehlíží, že § 9 záb. zák. zůstal pouze na papíře, že se v pozemkové reformě nepraktikuje, že tedy věc má se tak, jakoby ho vůbec nebylo, a nelze tedy nikterak říci, co praví stížnost, že to znamená, že »nelze vyvlastniti bez náhrady« (což, jak právě řečeno, se skutečně neděje), »nýbrž jen za náhradu slušnou«, což už jde za meze správného logického důsledku, který musí přestati u pojmu náhrady zákonité, ale nemůže býti vztažen až k náhradě, jak si ji představuje stížnost, t. j. dle dnešních cen. Je-li však § 9 záb. zák. a všechna diskuse o něm bezpředmětna, platí to také o obsahu sněmovních materiálů k němu se vztahujících, s nimiž stížnost tedy zbytečně se obírá.

Stížnost chce dále, by, použije-li se zásady §u 300 obč. zák. (immobilia obnoxia sunt territoriis), použilo se též zásady §u 365 obč. zák., že za vyvlastněný majetek přísluší plná náhrada. Stížnost tedy chce, by se nedbalo předpisů náhradového zákona, zvláště tedy jeho §u 41, jenž stanoví náhradu nižší než plnou, a jest tedy k §u 365 obč. zák. v poměru zákona zvláštního, jemuž před všeobecnou normou přísluší přednost: jak však možno od soudu žádati, by nedbal zákona, jest nepochopitelné. Stěžovatel nechce chápati, že se v zákonodárství o pozemkové reformě uplatnil požadavek vyšší sociální spravedlnosti, který reformu pozemkovou kvalifikuje jako reformu sociální, postihující toliko velký majetek pozemkový, reformu, která ospravedlňovala ne-li přímo diktovala stanovisko zákonodárcem zaujaté a vyžadovala tudíž ve příčině náhrady (přejímací ceny) výjimku ze všeobecné zásady §u 365 obč. zák., jak to všechno právě z materiálů stěžovatelem dovolávaných, zvláště z důvodové zprávy, jež věc nad to motivuje i s hlediska sociálně historického, jasně na jevo vychází. Zákonodárce není vázán platným právem, nýbrž jen zákonem mravním, a může tedy rušiti nejen platné zákony, nýbrž, má-li k tomu závažné mravní důvody, i práva nabytá, jak to i všechna nauka nepokrytě uznává, uvádějíc místo mravních důvodů důvody veřejného blaha (na př. Stubenrauch str. 35), což jest poněkud užší, ale i tak pro zákonodárství o pozemkové reformě, kde vskutku jde o obecné blaho, o zájem širokých vrstev středního stavu, úplně stačí.

Stížnost míní, že cizozemcům přísluší prý ve smyslu mezinárodních právních zásad nesporně plná náhrada za vyvlastněný majetek, i když vzhledem ku svrchovanosti není prý možno přiměti stát, by též zásady dbal i vůči svým vlastním občanům. V tomto vývodu jsou dvě chyby, první, že se vychází aprioristicky se stanoviska, jakoby tu nebylo stejné svrchovanosti i nad nemovitým majetkem cizince v tuzemsku ležícím, a druhá, že stížnost zneuznává, že právě proto, že jde o tuzemskou půdu, platí tu právo vnitrostátní a nemohou tedy soudy rozhodovati dle práva mezinárodního, nýbrž jen dle zákonů zdejšího státu, na něž jsou dle §u 98 úst. list. vázány. Nejde tu o svrchovanost nad osobami, nýbrž o svrchovanost (výsost) teritoriální, ježto jde o půdu v území státu, o půdu, kterou žádný stát nemůže přenechatí jurisdikci cizí, a to ani tehdy, když jde o cizince, byť to byla i osoba práva exterritoriality požívající, neřku-li dle mezinárodního práva neprivilégoaná (§ 85 j. n. a čl. IX. druhý odstavec úv. zák. k j. n.). Jest dvojí mezinárodní právo, t. zv. »mezinárodní právo soukromé«, které stanoví místní hranice práva ve státě platného a zasahuje i cizince (odtud »mezinárodní« právo), tož cizí občany v domácím státě a domácí občany v cizím státě a má z největší části za předmět právní poměry občanské neboli soukromoprávní (odtud »soukromé« právo mezinárodní), podléhá v každém státě jurisdikci soudů tuzemských a může býti a také je v každém státě jiné, v Čsl. republice na př. představují je kromě předpisu §u 300 obč. zák. kusé předpisy §§ 4, 33 až 38 obč. zák., od nichž se předpisy cizích práv v mnohých kusech někdy dosti podstatně uchyľují. Oproti tomu mezinárodní právo v pravém a vlastním slova smyslu nevztahuje se na území jen toho kterého státu a neplatí jen pro ten který

stát, nýbrž jest v pravdě mezistátní (mezinárodní) nebo všestátní (všenárodní), neužívá také uvedeného mezinárodního práva soukromého toho kterého státu, na př. předpisů §§ 4, 33—38 obč. zák. a má za předmět také jiné věci, než ty, jež jsou předmětem tohoto soukromého práva mezinárodního, věci, jež nemohou vyřídití vnitrostátní soudové, nýbrž které by musely býti vyřízeny cestou diplomatickou a, kdyby se to nepodařilo, v nejzazším případě po způsobu starším válkou. A v tom právě záleží rozdíl, že kompetence mezinárodního soudu rozhodčího jest jiná než soudů vnitrostátních, judikujících v t. zv. mezinárodním právu soukromém, takže, drží-li se obojí druh soudů ve svých mezích, nemůže dojít ke konfliktu. Že však projednávaná věc náleží do oboru »mezinárodního práva soukromého«, že tedy patří před soudy vnitrostátní, které ji řešiti musí, u nás podle zásady §u 300 obč. zák. a tudíž podle předpisů tuzemského zákonodárství o pozemkové reformě a že si kompetenci v ní nemůže osobovati mezinárodní rozhodčí soud, je na jevě a vyloženo už v cit. rozh. čís. 4977 sb. n. s. Neprávem tedy žádá stížnost, by se tu místo zákona náhradového použilo zásad používaných mezinárodním rozhodčím soudem, a to dokonce použitých soudem tím ve sporu o náhradu za loď (norské) ve válce zabrané, kde nešlo o nemovitosti. Tím méně však může býti pro vnitrostátní soudy směrodatným mínění spisovatelů tohoto mezinárodního práva rozhodčího, dokonce pak mylné je mínění stížnosti, že toto mezinárodní právo bylo v §u 35 náhr. zák. recipováno a platí prý tedy v projednávaném případě jako právo vnitrostátní. Tato stať stížnosti dokazuje, že stěžovatel tuší, že jest rozdíl v obojím právu a ovšem i v příslušnosti obojích soudů, a snaží se touto cestou mezinárodní právo rozhodčího soudu včleniti do práva vnitrostátního. Ale § 35 náhr. zák., jak již shora ukázáno, omezuje ohledné cizozemců jen své vlastní ustanovení, jež pro ně znamenalo privilegium odiosum, a omezuje je jen potud, pokud mu odporují mírové smlouvy, nedává tedy cizozemcům žádné výsady v poměru k tuzemcům, neřku-li aby přejímal něco z mezinárodního práva mimo rámec mírových smluv. Podotknouti dlužno, že mezinárodní právo upravují především mezistátní smlouvy, tyto však že mohou míti různý obsah, takže poměr jednoho státu ke každému neb některému druhému státu může býti poněkud jiný. A tu poukázati sluší aspoň na čl. 276 písm. c) a d) smlouvy Versaillské, dle nichž po uplynutí lhůty 10 let v čl. 280/2 stanovené může i Německo dokonce i příslušníkům mocností spojených a sdružených, tedy vítězných, uložití břemena a omezení větší, než svým vlastním občanům.

Stížnost uplatňuje, že soud má přezkoumávati platnost a zákonitost nařízení čís. 53/21, že je k tomu podle ústavní listiny povinen, a dovazuje, že, omezuje-li § 46 náhr. zák. právo stížnosti, neomezuje tím ještě právo soudu. Ale praví-li § 46 náhr. zák., že stížnost může se opíratí jedině o to, že nebylo šetřeno zvláštních předpisů vydaných pro stanovení přejímací ceny, při čemž cituje § 41 druhý odstavec, je tím dána zároveň i směrnice pro soud, neboť, co je zapovězeno uplatňovati stížností, k tomu nesmí ani soud, rozhoduje o stížnosti, hleděti, sice by to byl zjevný rozpor. Ovšem nařízení čís. 53/21 jakožto nařízení podléhá sice podle §u 102 úst. list. co do platnosti přezkumu soudu, avšak, po-

něvadž zákon v Šu 41 druhý odstavec vládu k němu zmocnil v ten rozum, by jím vydala předpisy závazné pro stanovení přejímací ceny dle zásady odstavce 1, má nařízení to platnost zákona a nelze je, pokud jde o jeho obsah a otázku, zda se se zákonem srovnává, přezkoumávati o nic dále, než, z d a n e p o r u š i l o z á s a d u o d s t. 1. Ale v tom směru stížnost nic neuplatňuje.

Dovozuje-li stížnost, že, když zákon náhradový nemá o řízení a postupu při oceňování vlastních předpisů, dlužno obdobně použití ustanovení Šu 351 a násl. c. ř. s., sluší odvětit, že by každým způsobem mnohem bližšími byly předpisy reálného odhadního řádu, ale náhradový zákon se ani na ten neodvolal, nýbrž sám v Šu 41 třetí odstavec předepsal z á s a d y, podle nichž jest se tu řídit, to jest zásady Šu 41 první odstavec a §§ 42 až 43, kdežto postup jest přenechán znalcům a komisaři Státního pozemkového úřadu, jenž znalecký odhad řídí, při čemž arci dlužno šetřiti požadavků logiky a technického odboru, v něž odhad svým předmětem spadá, to tím spíše, ježto odhad provádí se Státním pozemkovým úřadem, tedy v řízení správním, nikoli soudním, takže formální vztahení předpisů civilního soudního řádu neb odhadního řádu neb i jen nesp. říz. (§ 2 čís. 5, jak tomu stížnost dále zase chce) na tento odhad je už proto vyloučeno, ač znalci budou jistě s prospěchem, obeznámí-li se dobře aspoň s předpisy řádu odhadního, v nichž jest uložen souhrn znaleckých zkušeností vykrystalovaných v zásady. Ale tu stížnost nic nevytýká, nýbrž tato část jejích vývodů vyvrcholuje v požadavku, by znalci stanovení byli po předběžném výsledku stěžovatele o jich osobě a aby jmenování byli z odborných kruhů zvláště, totiž s vyloučením znalců u Státního pozemkového úřadu ustanovených, kteří prý jsou podjati, protože jsou ve službách tohoto úřadu a jím placeni. Ale tu stížnost přímo odporuje ustanovení Šu 41 (3) a (4) náhr. zák., jenž stanoví, že Státní pozemkový úřad jmenuje znalce sám a že provede odhad »svými« znalci, o čemž již v rozhodnutí čís. sb. 6189. Otázku, zda by soud na stížnost mohl přihlédnouti k tomu, že Státní pozemkový úřad použil znalce neodborníka, na př. ne stavitele, lesníka, zemědělce, zahradníka, ač šlo o předmět stavební, lesní, zemědělský, zahradní, lze zůstaviti neřešenu, protože stížnost přestává jen na theoretických výkladech, ale nevytýká nic konkrétního, ž e, k d e a v č e m přibral Státní pozemkový úřad znalce neodborníka, tedy neznalce, a stačí proto jen upozorniti, že by, kdyby se taková vada stala, nastala obtíž, protože ovšem má Státní pozemkový úřad dle Šu 41 (3) a (4) ustanoviti znalce, tedy odborníky, avšak § 46, stanově meze stížnosti, stanovil je tak, že do oboru stížnosti nepočetl porušení těchto dvou odstavců (3) a (4) cit. Šu 41. Jsou-li vývody stížnosti číře theoretické, nemajíce předmětem konkrétní nedostatky, jsou výtky její úplně paušální, že totiž »nebyly všechny okolnosti pro arbitrium Státního pozemkového úřadu důležité vyšetřeny tak, jak ku provedení znaleckého důkazu dle všeobecných pravidel žádoucno«. Výtka měla udávati, k t e r é to okolnosti nebyly vyšetřeny, sice není možno nápravu zaříditi. Stížnost, jak z reprodukce jejího obsahu vidno, staví se mimo náhradový zákon, který tu jedině směrodatným jest, a nezabývá se napadeným usnesením, nýbrž k r i t i k o u jmenovaného zákona se stanoviska legislativního, kdežto by se

byla měla věnovati leda jeho v ý k l a d u, a nemohla tedy míti úspěchu nehledě ani k tomu, že kritika ta je naprosto nezdařená.

Čís. 6544.

Soud jest vázán svým usnesením, pokud není povahy řízení upravující, leč že by bylo vydáno zřejmě z nedopatření. V takovém případě jest soud oprávněn své usnesení zrušiti.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1926, R I 1041/26.)

V exekuční věci firmy Ž. proti Břetislavu L-ovi vydal e x e k u č n í s o u d dne 7. dubna 1926 usnesení, že se exekuce zrušuje, ač návrh za zrušení exekuce podal zástupce jiné vymáhající věřitelky, totiž banky Č. Zjistiv toto nedopatření, vydal exekuční soud nové usnesení ze dne 16. dubna 1926, jímž usnesení ze dne 7. dubna 1926 zrušil, a v exekuční věci banky Č. proti Břetislavu L-ovi vydal usnesení, jímž exekuci zrušil. Návrhu firmy Ž., by bylo v exekuci pokračováno, exekuční soud usnesením ze dne 10. května 1926 vyhověl. K rekursu dlužníka r e k u r s n í s o u d zrušil usnesení prvního soudu ze dne 16. dubna 1926 a zamítl návrh vymáhajícího věřitele, by bylo v exekuci pokračováno. D ů v o d y: Nesprávně postupoval soud první stolice, když usnesení své ze dne 7. dubna 1926, jímž exekuce byla zrušena, zrušil napadeným usnesením ze dne 16. dubna 1926, neboť podle §u 425 c. ř. s. a § 78 ex. ř. jest soud na svá usnesení vázán, pokud nejsou povahy řízení upravující, a v projednávaném případě, kdy se jednalo o zrušení exekuce, o usnesení řízení upravující jistě jednati se nemůže. Usnesení exekuci zrušující mohlo býti změněno nebo zrušeno jen pořadem stolic. Bylo proto usnesení ze dne 16. dubna 1926 jako nezákonné zrušiti. Ježto pak usnesení exekuci zrušující ze dne 7. dubna 1926 nabylo moci právní, neměl soud první stolice vyhověti návrhu, by v exekuci bylo pokračováno a musilo proto napadené usnesení ze dne 10. května 1926 býti změněno tak, jak výše uvedeno.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu ze dne 16. dubna 1926 a ze dne 10. května 1926.

D ů v o d y:

Rekursní soud uvedl zcela správně, že podle §u 425 c. ř. s. a §u 78 ex. ř. jest soud na svá usnesení vázán, pokud nejsou povahy řízení upravující, leč v případě, o nějž jde, nutno zevrubněji zkoumati, zda byl první soud skutečně vázán svým usnesením ze dne 7. dubna 1926, jímž exekuce byla zrušena, bez ohledu na to, že toto zrušovací usnesení bylo vydáno zřejmým nedopatřením bez návrhu vymáhající věřitelky. Podle spisů učinil při ústním jednání ze dne 7. dubna 1926 návrh na zrušení exekuce pouze zástupce j i n é vymáhající věřitelky, totiž banky Č. a mohla k jejímu návrhu býti zrušena pouze exekuce touto bankou vedená. Zřejmým nedopatřením prvního soudu se však stalo, že usnesením ze dne